

Streszczenie

Akademia Muzyczna im. Karola Szymanowskiego w Katowicach

Wydział Kompozycji, Interpretacji, Edukacji i Jazzu

Dyscyplina artystyczna: Kompozycja i Teoria Muzyki

Imię i nazwisko: mgr Michał Makulski

STRESZCZENIE PRACY DOKTORSKIEJ

Koncepcja muzyki medytatywnej w oparciu o szczególną rolę określonej narracji dzieła muzycznego i zastosowanego w niej języka muzycznych środków retorycznych.

Artystyczną, główną część pracy doktorskiej stanowią trzy kompozycje powstałe w toku studiów doktoranckich. Kompozycje te, jakkolwiek formalnie odrębne, zestawione są w tryptyk poświęcony tematyce sakralnej, a ściślej rzecz ujmując – maryjnej. Są to:

- „Ave Maria 2015” – utwór na sopran, chór mieszany i orkiestrę symfoniczną
- „Magnificat” – utwór na 8-głosowy chór mieszany
- „Stabat Mater (Adoratio)” – utwór na orkiestrę symfoniczną

Kompozycje wykazują różnorodność pod względem aparatu wykonawczego, natomiast naczelną wspólną ich cechą jest specyficzny, linearno-ewolucyjny kształt rozwoju formy, eksponujący szczególną rolę czynnika narracji muzycznej. Innym spoiwem łączącym wszystkie prezentowane dzieła muzyczne jest zastosowanie elementu retoryki muzycznej, definiującej zależności zachodzące między warstwą muzyczną dzieła, a sferą znaczeń

werbalnych, ukazanych bądź jako zwarta treść tekstowa (biblijna i religijna), bądź jako określony program utworu. Elementy linearno-ewolucyjnej narracji muzycznej oraz planu retorycznego są bazowymi składnikami autorskiej koncepcji muzyki medytatywnej, która leży u podstaw kompozytorskiego paradygmatu, przyjętego w trakcie prac nad prezentowanymi dziełami.

Opisowa część pracy doktorskiej podejmuje próbę skodyfikowania ogólnych założeń koncepcji muzyki medytatywnej, oraz wykazania mechanizmów jej funkcjonowania na podstawie przeprowadzonych analiz omawianych dzieł muzycznych.

Wstęp zawiera w pierwszej kolejności przedstawienie założeń pracy doktorskiej, opis ogólny formy przeprowadzenia dysertacji, oraz ukazanie pozamuzycznych czynników będących inspiracją i motywacją do sformułowania koncepcji muzyki medytatywnej. Podjęta zostaje następnie próba wyjaśnienia, bądź uszczegółowienia kwestii kontrowersyjnych, związanych z zagadnieniem szeroko pojętej medytacji, oraz uzasadnienia użycia terminu „medytacyjny” w nazwie koncepcji kompozytorskiej.

W rozdziale pierwszym wyszczególnione zostają założenia koncepcji muzyki medytatywnej. Autor porusza w nim główne kwestie związane z kluczowym dla koncepcji pojęciem procesu intelektualnej medytacji, przełożonego na język muzyczny. Omówione zostają dwa zasadnicze elementy składające się na całościowy kształt koncepcji. Pierwszym z nich jest bezwzględnie ewolucyjny modus kształtowania formy, zakładający przy tym w procesie twórczym nieplanowanie z góry ogólnego zarysu kompozycji, wpisując się tym samym w improwizacyjny paradygmat kompozytorski. Zwraca również uwagę formatwórczy aspekt złożoności ciągu ewolucyjnego, określonego jako dygresyjność kształtu rozwoju formy. Drugim wyszczególnionym elementem definiującym postać koncepcji muzyki medytatywnej jest aspekt retoryczny, oparty z jednej strony na indywidualnym języku muzycznym kompozytora, z drugiej strony jednak czerpiący z dorobku i tradycji muzyki doby Renesansu i Baroku. Plan retoryczny kompozycji w dużym stopniu pogłębia jej przestrzeń percepcyjną, refleksyjną i interpretacyjną, z perspektywy zarówno twórcy jak i odbiorcy dzieła, spaja również w czytelną formę narracyjną przebieg poszczególnych jednostkowych procesów intelektualnych (muzyczno-werbalnych), a także stanowi narzędzie eksponowania pozamuzycznych treści słownych, co czyni z niego bardzo istotny czynnik nadający utworowi cech medytacyjności.

W dalszej części rozdziału pierwszego przedstawiona i uzasadniona zostaje rola narracji muzycznej, jako nadrzędnego w świetle założeń koncepcji muzyki medytatywnej elementu dzieła muzycznego, mającego bezpośredni wpływ na przebieg wyrażonego językiem muzyki procesu intelektualnego rozważania. Poza kluczową funkcją formotwórczą, określona narracja muzyczna decyduje również o wyrazowości kompozycji, o jej konturze emocjonalnym, niekiedy także nabiera znaczenia retorycznego.

Rozdział drugi zawiera analizy poszczególnych elementów dzieła muzycznego, przeprowadzone na wszystkich kompozycjach wchodzących w zakres pracy doktorskiej. Celem analiz jest głównie wykazanie medytatywnego charakteru całościowo ujętego czynnika narracyjnego, kształtowanego w sposób linearno-ewolucyjny, znajdującego zastosowanie w utworach o różnym aparacie wykonawczym.

W trzecim rozdziale autor dokonuje analizy prezentowanych kompozycji pod kątem zastosowania retoryki muzycznej, wyszczególniając występujące na przestrzeni form muzycznych konkretne zabiegi muzyczne o czytelnym znaczeniu retorycznym, oraz opatrując je komentarzami odnoszącymi się do pozamuzycznej sfery znaczeniowej.

Dysertację kończy podsumowanie, zawierające wnioski końcowe, oraz refleksje dotyczące artystycznych i użytkowych aspektów zastosowania koncepcji muzyki medytatywnej.

Katowice 29.10.2018

The Karol Szymanowski Academy of Music in Katowice

The Department of Composition, Interpretation, Education and Jazz

Artistic field: Composition and Theory of Music

First and last name: Michał Makulski, M.A.

DOCTORAL DISSERTATION SUMMARY

The concept of meditative music based on the special role of a particular narration of a musical work and the employed language of musical rhetorical tools.

The main, artistic part of the doctoral thesis is comprised of three compositions created during doctoral studies. While these compositions may be formally dissimilar, they form a triptych devoted to the sacral, and, more precisely, the Marian theme. These are:

- „Ave Maria 2015” – a piece for soprano, mixed choir and symphonic orchestra
- „Magnificat” – a piece for an eight-voice mixed choir
- „Stabat Mater (Adoratio)” – a piece for symphonic orchestra

Although the compositions offer diversity in terms of their performative apparatus, their chief common feature is the particular, linear-evolutive shape of the form's development, which illustrates the special role of the element of musical narration. Another characteristic shared by all the musical works presented is the application of the element of musical rhetoric, which defines the interrelations between the musical layer of the piece and the sphere of verbal meanings that are presented either as a cohesive text (Biblical or religious) or a specific program of the work. The qualities of the linear-evolutive musical narration and the rhetorical plan are the core ingredients of the original concept of meditative music, and are inherent in the composing paradigm adopted while developing the works presented.

The descriptive part of the doctoral thesis attempts to codify the general assumptions of the concept of meditative music and indicate its operating mechanisms based on conducted analyses of the discussed works of music.

Firstly, the preface illustrates the assumptions of the doctoral thesis and the general description of the form in which the dissertation has been conducted. It also demonstrates the extra-musical factors that inspired the formation of the concept of meditative music. Secondly, an attempt is made to clarify or specify controversial issues related to the notion of meditation, in the broad sense of the word, as well as justify the use of the term „meditative” in the name of the composition concept.

The first chapter investigates the assumptions of the concept of meditative music. Primarily, it discusses the issues connected to the notion which is key to the concept, namely, the process of intellectual meditation translated into a musical language. The author presents two fundamental elements that frame the overall shape of the concept. The first one is the unquestionably evolutive modus of the form development, which does not assume in advance any general outline of the composition during the creative process, and, as such, is inscribed in the improvisational composition paradigm. The reader may also note the form-shaping aspect of the complexity of an evolutive sequence, referred to as the degressivity of the shape in which the form develops. The second element discussed that defines the shape of the concept of meditative music is the rhetorical aspect, which on the one hand is based on the composer's individual musical language; and on the other, still draws from the achievements and traditions of the Renaissance and Baroque music. The rhetorical plan of the composition considerably intensifies its perceptive, reflexive and interpretative dimensions, both from the perspective of the creator and the recipient of the work. Moreover, it unites individual intellectual (musical and verbal) processes into a cohesive narrative form while offering a canvas to display the extra-musical word contents, which makes it a vital factor imbuing a piece with meditative features.

The subsequent section of the first chapter demonstrates and explains the role of the musical narration. It is an element that is paramount in light of the assumptions of the concept of meditative music and it directly influences the process of intellectual reflection expressed in the language of music. Aside from its key, form-shaping function, a particular musical narration also determines a composition's expression, its emotional contours, and at times even gains a rhetorical significance.

The second chapter analyzes individual elements of the musical piece, performed on all the compositions included in the doctoral dissertation. The main goal of the analyses is to illustrate the meditative nature of the narration component as a whole, developed in a linear–evolutive manner, applied in pieces of various performative apparatus.

In the third chapter, the author studies the compositions presented under the lens of applied musical rhetoric. He specifies particular musical procedures of clear rhetorical significance that can be encountered across musical forms, and provides a commentary on the extra-musical sphere of meaning.

The dissertation is summed up with final conclusions as well as reflections on the artistic and utilitarian aspects of the application of the concept of meditative music.

Kutovice 29.10.2018

A handwritten signature in blue ink, appearing to read 'Pavel' followed by a flourish.